

PS 61/15 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 4 september 2015

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten	10
Vragenuurtje	10
Motie over een niet geagendeerd onderwerp	14
PS 37/15: Rapportage Zuidelijke Rekenkamer: programma Beter Benutten Brabant	19
Sluiting van de vergadering	30

Index gesproken personen

Berg, H.F. van den, 11, 12, 13, 19, 22, 23, 24, 28, 29
Burger Dirven, K.A.J.M., 19, 29
Deryckere M.N.R.C., 14, 18
Griffier, 9, 10
Haaften-Harkema S.C. van, 26, 28
Hageman, J.J.C., 10, 16, 21, 29
Hattem, A.W.J.A. van, 15, 16
Heijman J.H.W.F., 17, 25, 30
Heijmans, N.G.L., 12, 15, 19, 28, 29
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 16
Oosterveer H. 10
Overveld W.A.A.M., 17, 24, 29
Roks L.A.G., 16, 18
Schüller mw. I.J.W., 15
Sloot mw. M.A.B. van der, 12, 13
Uijlenhoet A., 22, 23, 24, 29
Voorzitter, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30
Vreugdenhil, H.J. 17, 24, 25, 30
Wel, M.C. van der, 17, 24, 28, 29

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. Drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, Drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.C.R.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuisen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Haaften - Harkema, mw. Drs. S.C. van	CDA	Goirle
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	LokaalBrabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kunst - van Suijlekom, mw. G.P.	LokaalBrabant	's-Gravenmoer
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Loon, A. van	CU-SGP	Veen
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis - van Langen H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, H.	50PLUS	Waalre
Otters - Bruijnen, mw. Mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch

Panhuizen A.V.
Portheine, P.
Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. Drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R.van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der

VVD
VVD
GroenLinks
PVV
VVD
CDA
D66
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU-SGP
CDA
PvdD

Tilburg
Riethoven
's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Boskant
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen

Agenda

De vergadering begint om 11.30 uur.

- I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda**
- II. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten**
Het betreft de vervanging van de heer Claassen (50PLUS).
- III. Vragenuur**
- IV. Moties over een niet geagendeerd onderwerp**
- V. Stemming (incl. hamerstuk)**
- VI. Bespreekstukken**
37/15 Rapportage Zuidelijke Rekenkamer: programma Beter Benutten Brabant
- VII. Sluiting**

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 4 september 2015

Voorzitter: Prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Loco-griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 50 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bakker, Van den berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens - Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Gruijthuijsen, mw. Haaften - Harkema, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, de Hoon, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Knoet - Michels, Koevoets, de Kort, Kuijken, Kunst - Suijlekom, Van Loon, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis - van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters - Bruijnen, Overveld, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van der Wel.

Afwezig zijn vijf leden te weten: Claassen, mw. Surminski, Kouthoofd, Kutlu, de Jonge.

De voorzitter opent om 11.30 uur de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? U kunt de presentielijst eventueel ook tekenen tijdens de vergadering.

Ik heet u allen zeer van harte welkom terug na een hopelijk zeer geslaagde vakantie. Wij openen de vergadering met het gebruikelijke moment van stilte. Ik verzoek u daartoe te gaan staan.

De vergadering neemt enkele minuten stilte in acht

Gaat u zitten. Ik heet u nogmaals van harte welkom, in het bijzonder ook de op de publieke tribune gezeten belangstellenden voor deze vergadering. Vandaag zijn er geen bijzondere gasten van de Staten, maar u bent eigenlijk allemaal bijzonder.

Ik stel zo dadelijk de agenda aan de orde. Ik merk daarbij vooraf op dat het presidium vanochtend heeft geconstateerd dat er één vraag voor het vragenuurtje is plus een actuele motie. Omdat wij een beetje in between systems zitten, zullen wij die vandaag volgens de nieuwe systematiek van het Reglement van orde aan het begin van de vergadering behandelen. Ik zeg vaak dat het vragenuurtje geen uur hoeft te duren. Dat geldt vandaag in het bijzonder omdat wij voor de hele vergadering maar een uur hebben uitgetrokken. Die moet vandaag strak worden begeleid.

Een andere reden waarom het van belang is om snel te vergaderen is dat morgen Stijn Steenbakkers trouwt. Ik heb begrepen dat hij vanmiddag toch echt moet beginnen met de voorbereidingen voor zijn huwelijk morgen. Ik feliciteer je bij dezen alvast, Stijn. Maak er een mooie dag van morgen.

Dan komen wij nu bij de agenda. Ik constateer dat niemand een opmerking daarover wil maken. Dan vraag ik de griffier om de berichten van verhindering voor te lezen.

De **griffier**: Er zijn berichten van verhindering ontvangen van de leden Claassen, De Jonge, Kouthoofd, Kutlu en mw. Surminski.

De **voorzitter**: De heer Claassen heeft mij deze zomer laten weten langdurig afwezig te zullen zijn vanwege de herstelperiode na het herseninfarct dat hem heeft getroffen. Wij wensen hem daarbij buitengewoon succes toe. Er is voorzien in een vervanger.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten

De **voorzitter**: Een commissie uit uw Staten, bestaande uit mw. Otters, de heer Hageman en de heer Vreugdenhil, hebben de geloofsbrieven onderzocht. Ik vraag de voorzitter van de commissie, de heer Hageman, verslag uit te brengen.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Oosterveer onderzocht en in orde bevonden. De heer Oosterveer voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens zijn eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten.

De commissie geeft de Staten dan ook in overweging te besluiten tot toelating van de heer Oosterveer.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman en de andere leden van de commissie voor het uitvoerige onderzoek. Ik neem aan dat uw Staten het voorstel kunnen overnemen. Dat blijkt het geval te zijn. Daarmee is dan nu het moment aangebroken waarop ik de Kamerbewaarder vraag de heer Oosterveer naar voren te begeleiden om de eed af te leggen conform artikel 14 van de Provinciewet.

Ik verzoek u allen te gaan staan en ik verzoek de griffier de tekst voor te lezen.

De **griffier**: De tekst luidt: "Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **Oosterveer**: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd en maak er wat moois van!

*(De voorzitter overhandigt de heer Oosterveer een bos bloemen.
Applaus)*

Vragenuurtje

De **voorzitter**: Het presidium heeft vanochtend even gekeken welke vragen en moties er zijn en of toelating tot deze agenda aan de orde is.

De heer Van den Berg was de eerste met zijn vraag over dit onderwerp. Daarna zijn er over hetzelfde onderwerp nog schriftelijke vragen gesteld en is er ook een memo verstuurd door de gedeputeerde. Ik vraag de heer Van den Berg de vraag nu zo kort en krachtig te stellen en ik verzoek de gedeputeerde om zo mogelijk even aan te geven hoe de vraag zich verhoudt tot het memo en of er eventueel op een later moment nog wat uitvoeriger op kan worden ingegaan.

Mijnheer Van den Berg, u hebt twee minuten om uw vraag te stellen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Het memo heeft mij nauwelijks gerustgesteld. Voor degenen die het niet gelezen hebben, het gaat om vrijgevallen middelen bij de Ruit die via een motie in de Tweede Kamer nog beschikbaar blijven voor Brabant. Als wij niet heel snel met plannen komen waarmee ook de betreffende gemeenten akkoord moeten gaan, is Brabant €221 miljoen euro kwijt. Ik zag de vlag al uitgaan in Groningen. Daar wordt tussen Zuidbroek en Appingedam een vierbaansweg aangelegd.

Mijn vragen voor de gedeputeerde zijn de volgende:

- Welke plannen (op projectniveau, met kosten etc.) liggen er? Het is kort dag en het lijkt mij stug dat er nog geen plannen zijn, maar in het memo kan ik niets vinden.
- Hoe staat het met de voortgang. Zijn er beren op de weg, welke gemeenten zijn voor en welke zijn tegen?
- Tot waar strekt de genoemde "Regio" zich uit? Hebben wij het dan over heel Brabant? Kunnen in de plannen ook de rijkswegen N65, A50 en het knooppunt Hooipolder daarin worden meegenomen?
- Hoe moet ik het zien? Ik werd namelijk volledig verrast door een bericht in het Eindhovens Dagblad. Daarop zijn mijn vragen gebaseerd. Wij willen daar duidelijkheid over en wij willen sowieso in het vervolgtraject "real-time" geïnformeerd worden als er wat speelt. Dit is zeer dringend. Begin november is het MIT-overleg (Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport) in Den Haag. Als wij de boot missen, zijn wij €221 miljoen kwijt en hebben ze in Groningen waarschijnlijk weer een mooie weg. Dat kunnen wij niet hebben!

De **voorzitter**: Uw punt is helder.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Voorzitter. Er is vanochtend ook in het presidium hierover gesproken. Er zijn verschillende momenten van communicatie geweest. Mij is verzocht kort te antwoorden. Binnen de nieuwe orde wacht ik op een uitnodiging voor een themavergadering om een brede toelichting te gaan geven. Dan haak ik ook aan bij de geluiden dat de Staten het belangrijk vinden om met elkaar in gesprek te gaan. Daar wordt volgens mij ook om gevraagd: real time alle projectcodes, budgetten, wegnummers enz. Ik hoor bij de themavergadering wel hoe de andere Statenleden daarover denken.

In algemene zin merk ik het volgende op. Wat de heer Van den Berg zegt, klopt helemaal. Wij – en wij is vooral de regio zuidoost – hebben een heel belangrijke opgave om ervoor te zorgen dat wij de middelen die vanuit het Rijk aan de Ruit waren gekoppeld, hopelijk in zuidoost kunnen houden. Daarvoor is het belangrijk dat de gemeenten met elkaar tot een gedragen maatregelenpakket komen. Zij moeten aangeven wat zij wel willen want de tijd van wat zij niet willen is zeker voorbij. Zij moeten dit aan de minister kunnen laten zien. Kijk eens minister, er is een motie waarin staat dat de middelen voor de Ruit bestemd zijn voor de A58 en de A67 en niet zo aan de Ruit geplakt moeten worden. Er zijn verkiezingen geweest, die hebben ertoe geleid dat de opgave voor zuidoost onveranderd is maar die hebben er ook toe geleid dat één maatregel uit het boek is gestreept. Ik heb het initiatief genomen om samen met een aantal wethouders in de regio een stevige lobby in te zetten om ervoor te zorgen dat die middelen in ieder geval nog steeds voor zuidoost kunnen worden besteed. Die vraag hangt boven de markt. De heer Van den Berg heeft helemaal gelijk met zijn opmerking dat urgentie geboden is. Dat is ook de reden waarom ik heel veel tijd en energie besteed aan het samen met de regio tot een gedragen maatregelenpakket te komen. Het ministerie heeft immers gezegd dat zolang er geen pakket is, de €271 nog even boven de markt gehouden wordt met uitzondering van de €250 miljoen die toegezegd is voor de A67 tussen Eindhoven en Geldrop.

Hetzelfde geldt voor de investeringsruimte die de provincie heeft. Zij zegt ook tegen de regio: waar zijn jullie goede plannen waarvoor draagvlak bestaat, voordat zij gaat investeren. Ik vind de vragen over

welke projecten en welke middelen daarbij horen, enigszins prematuur. De opgave is immers met een gedragen verhaal te komen waarvan de regio zegt dat zij daarvoor gaat en de provincie vervolgens met een aantal wethouders tegen de minister zal zeggen: kijk, minister, op deze manier gaan wij de A67 en de A58 verbreden en gaan wij in de regio zuidoost vol aan de slag om die bereikbaar te houden.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. De gedeputeerde spreekt over "prematuur", maar het is op de kop af nog twee maanden dat het overleg zal plaatsvinden. Ik hoor nog helemaal niks concreets. Wij zijn tientallen jaren bezig met de N69 in de regio en tientallen jaren met de Ruit en nu, terwijl wij nog negen weken de tijd hebben, spreekt de gedeputeerde over "prematuur".

Wanneer is die themavergadering gepland? Ik heb daarover nog niets gezien. Ik verzoek de gedeputeerde om dat als eerste te doen.

Ik wil werkelijk weten wat er gaat gebeuren, want als wij niet op tijd zijn is het geld gewoon weg. En wat gaan we dan doen? Dan heeft de gedeputeerde inderdaad een probleem!

De **voorzitter**: De gedeputeerde mag nu antwoorden. Daarna geef ik kort de gelegenheid aan de andere fracties om eventueel vervolgvragen te stellen.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Geen misverstand, mijnheer Van den Berg, ik deel uw gevoel van urgentie. Dat is ook de reden waarom ik volle bak aan de slag ben gegaan met de regio om ervoor te zorgen dat die middelen niet zoals te doen gebruikelijk terugvloeien naar de algemene rijksmiddelen.

Voordat ik de Staten een goed voorstel kan doen waar de gemeenten achterstaan en waarvoor de Staten willen gaan, moet er nog een aantal gesprekken gevoerd worden. Dat is precies wat wij nu gaan doen. Alle gemeenten in de regio worden in positie gebracht: Veghel, Helmond, Eindhoven en alle tussenliggende gemeenten. De ambitie van een ander project waarvan volgens mij de heer Van den Berg een absolute voorstander is, is de versnelling van de verbreding van de A58. Dat is ook heel relevant. Ik heb dat allemaal geschreven in een memo.

Wat de themavergadering betreft, ik heb vanochtend begrepen dat de behoefte bestaat om hierover nader in gesprek te gaan. Als die wens breed gedragen wordt, wacht ik op een signaal van de Staten en wil dan graag het gesprek voeren.

De **voorzitter**: Nee, ik sta geen interruptie toe. In de volgorde die daarvoor in het Reglement van orde is voorzien, krijgt u de gelegenheid om aanvullende vragen te stellen.

Ik begin met de fractie van de VVD en zie dat die geen vragen willen stellen. Dan is de beurt aan de fractie van het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. De gedeputeerde vraagt om een signaal. Hier is het. Wij vinden het heel erg belangrijk om van de gedeputeerde te horen wat zijn prioriteiten zijn en met welke gemeenten hij aan de slag gaat. Hij heeft nog maar een paar weken de tijd. Wij als Staten willen in stelling worden gebracht om hier iets over te vinden. Tijdens een van de laatste Statenvergadering is duidelijk aangegeven hoe deze Staten denken over de bereikbaarheid van Eindhoven.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. De gedeputeerde zegt dat hij graag een signaal krijgt. Geachte gedeputeerde, bij deze het signaal. Wilt u alstublieft op zo kort mogelijke termijn, zijnde over twee weken, een themabijeenkomst organiseren of de griffie te verzoeken dat te doen en wil u daarbij aanwezig zijn om nadere uitleg te geven?

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Ook wij hebben behoefte aan een informatiebijeenkomst over deze zaak. Voor ons hoeft dat echter niet binnen twee weken te gebeuren, want wij willen de gedeputeerde ruimte geven om met de gemeenten te zoeken naar draagvlak en een breed pakket aan maatregelen. De gedeputeerde geeft ook aan dat dit niet erg simpel is. Wij denken echter wel dat het gaat lukken. Als hij daarvoor iets meer tijd nodig heeft, vinden wij dat best. Laten wij niet in paniek raken. Het duurt nog even voordat het november is en er kan nog veel gebeuren.

De **voorzitter**: Ik zie dat geen van de andere fracties de behoefte heeft om hierover het woord te voeren. Ik geef de gedeputeerde nog kort de mogelijkheid hierop te reageren. Mij lijkt intussen duidelijk dat aan de griffier wordt gevraagd om deze bijeenkomst met gepast gevoel voor urgentie en tegelijkertijd zinvol te organiseren. Dat hoeven wij niet meer te wisselen, want dat is bij deze geregeld.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): De signatuur van dit college is niet dat wij als provincie zeggen: dit is de oplossing, zo gaan wij dat doen, morgen vindt de verbreding plaats en komt het asfalt eraan. Ik wil dat heel helder aangeven. De signatuur van dit college is dat het de kracht van de regio zelf wil gebruiken. De signatuur van dit college is zodanig dat het bedrijfsleven, de BMF (Brabantse Milieufederatie) en de BZW (Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging) vraagt een belangrijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de bereikbaarheid van zuidoost-Brabant. Als de Staten zich niet kunnen vinden in die signatuur en het proces niet op die manier voor ogen zien, gaan wij moeizame gesprekken tegemoet. Ik geef hier aan dat ik er volop mee bezig ben. Dat doe ik niet alleen. De provincie heeft de wijsheid niet in pacht. Dat doen wij met alle betrokken partijen. Die moeten er uiteindelijk voor zorgen dat de goede stappen voorwaarts gezet worden. De urgentie en de opgave zijn onveranderd en het wordt inderdaad tijd dat wij na 30 jaar stappen gaan zetten.

Ik heb de wens voor een themasessie gehoord. Dat gaan wij doen. Ik hoor ook graag goede ideeën van de kant van de Staten zodat die in het proces kunnen worden meegenomen. Uiteindelijk komt er een gedragen maatregelenpakket. Dat moet er half oktober zijn, want op 4 november is het BO (bestuurlijk overleg) MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport en dan moet het klaar zijn. Dan ligt er een voorstel waarvan de minister iets gaat vinden. Dat geldt ook voor de Staten. Volgens mij zijn zo de verhoudingen in het democratisch bestel.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg en mevrouw Van der Sloot mogen nog een korte vraag stellen.

De heer **Van den Berg** (PVV): De gedeputeerde spreekt over de signatuur van dit college. Het is nu een halfjaar na de verkiezingen en naar ons idee gebeurt er helemaal niets. Wij zien immers helemaal niets. Ik heb gisteravond op de valreep de nieuwe stukken binnengekregen. Die heb ik nog niet kunnen lezen. Ik vraag dit college of er alstublieft wat ambitie kan zijn op mobiliteitsgebied, want ik zie helemaal niets en ik ben bang dat wij hier een groot probleem krijgen.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Ik heb gezegd kort en geen betogen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Ik hoop echt dat deze gedeputeerde zich bewust is van de sense of urgency. Ik begrijp dat hij spreekt over de signatuur van dit college, maar het is belangrijk dat wij dit geld in Brabant houden. Dat is de opdracht en daar houden wij de gedeputeerde aan. Daarom willen wij op zo kort mogelijke termijn weten om welke projecten en welke procedures het gaat en wat het college gaat doen. Wij zijn de Staten en wij willen weten waaraan wij toe zijn.

De **voorzitter**: Volgens mij zijn de vragen helder. Ik heb er twee toegestaan, geen drie. De gedeputeerde heeft de wensen tot zich kunnen nemen. Het onderwerp vragenuurtje is bij deze gesloten. Wij komen nu bij de motie over een niet geagendeerd onderwerp. Volgens het nieuwe Reglement van orde gaat dat een actuele motie heten.

Motie over een niet geagendeerd onderwerp

De **voorzitter**: De heer Deryckere heeft twee minuten om deze motie in te brengen en toe te lichten. Ik vraag hem de motie al te verspreiden zodat wij die snel kunnen kopiëren en wij geen onnodige tijd verliezen. Over deze motie gaan wij vandaag wel stemmen.

Door het lid Deryckere wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 4 september 2015, constaterende dat:

- *Circus Herman Renz al 114 jaar succesvol door Brabant, Nederland en Europa toert;*
 - *Circus Herman Renz een in Helmond gevestigd Brabants cultuurproduct is;*
 - *Circus Herman Renz al vele jaren succesvol aan de Europese top staat en hiermee een groot Brabants exportproduct is;*
 - *de toekomst van Circus Herman Renz door toenemende kosten en onzekerheden op het spel staat;*
 - *Circus Herman Renz het laatste overgebleven grote Nederlandse en Brabantse circus is,*
- overwegende dat:*

- *het circus van oudsher een belangrijk onderdeel van de Brabantse podium- en volkscultuur is;*
- *volkscultuur een wezenlijk onderdeel vormt in het cultuurbeleid van de provincie Noord-Brabant;*
- *circus Herman Renz nog vele jaren een rol moet kunnen spelen in het maken van culturele en artistieke voorstellingen van internationaal topniveau;*
- *een provincie met een van de beste internationale circusopleidingen bij Fontys in Tilburg niet zonder circus kan,*

roepen Gedeputeerde Staten op:

- *het circus op te nemen als onderdeel in het Brabantse erfgoedbeleid;*
- *zo snel mogelijk in gesprek te gaan met Circus Herman Renz om te overleggen wat de partijen voor elkaar kunnen betekenen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M1

Ik geef u twee minuten om uw motie toe te lichten. Ik wijs de collegae erop dat het een maidenspeech is. Maak er een mooie circusact van!

De heer **Deryckere** (CDA): Voorzitter, of moet ik zeggen: Hooggeëerd publiek?

De circuscultuur in Brabant heeft al jaren een prominente plaats in onze volkscultuur. Denk aan Circo Circolo dat elke twee jaar een prachtige voorstelling van topniveau geeft; denk aan Circus Herman Renz dat al 114 jaar fantastisch shows geeft in heel Nederland en in Europa; denk aan Fontys in Tilburg waar de beste circusartiesten van Nederland worden opgeleid.

Het is ook daarom dat ik hier vandaag sta met pijn in het hart. Ik zie dat de circuscultuur in Brabant het moeilijk heeft door hogere prijzen veroorzaakt door de crisis, door hogere kosten veroorzaakt door loonbelasting en door hogere kosten voor promotie.

Vandaag wil ik het college en de leden van Provinciale Staten oproepen om pal achter het Brabantse circus te gaan staan, om trots te zijn op dit fantastische Brabantse exportproduct, om samen op zoek te gaan naar structurele oplossingen om voor de toekomst het circus in Brabant te behouden. Ik pleit niet voor inkomenscompensatie maar voor erkenning en voor het wegnemen van fiscale gekkigheden en regelhinder.

Het is aan het circus zelf om onderscheidend te zijn en bezoekers te trekken. Wij willen juist zoeken naar andere structurele mogelijkheden om het circus te helpen en het op lange termijn te behouden, zodat wij over twintig jaar als ik in de veertig ben nog steeds van het circus kunnen genieten!

Geef het Brabantse circus de erkenning die het verdient en ga zo snel mogelijk in gesprek van Circus Herman Renz om te kijken naar zijn specifieke problemen en probeer deze op te lossen met maatwerk.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw betoog. Ter ondersteuning van uw act bied ik u graag een bos bloemen aan.

*(De voorzitter overhandigt de heer Deryckere een bos bloemen.
Applaus)*

Ik geef nu eerst de fractie van de VVD kort de gelegenheid om op de motie te reageren. Graag een korte en krachtige reactie.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Voorzitter. Onze reactie zal kort zijn. Wij zijn het niet eens met de motie die het CDA gaat indienen. Er wordt namelijk gesproken over een Brabants circus. Misschien heeft het circus zijn oorsprong in Brabant, maar het is momenteel gevestigd in Amsterdam. De vraag is of dit dan tot ons cultureel erfgoed behoort.

Ik lees dat het de afgelopen twee jaar wat minder gaat met Circus Renz. Dat geeft de heer Deryckere ook aan. De vraag is waarom het slechter gaat en waarom er ineens een belastingschuld is van €100.000. Hebben wij het hier wel over correct management? Als ik zie dat er in 2014 nog een nieuwe kermistent is gekocht, vraag ik mij af of de problemen puur zijn ontstaan door de gegevens die de heer Deryckere aanreikt.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Het lijkt wel of alles Brabants is als het uitkomt. Volgens mij is Circus Renz een Nederlands nationaal circus – zo noemt het zichzelf ook – en niet zoals de heer Deryckere zegt: een Brabants circus. Ik heb nog nooit gezien dat het circus zich zo heeft gepresenteerd. Overigens is het circus opgericht door een rasechte Rotterdammer en volgens mij ligt Rotterdam nog niet echt in Brabant. Dat kan misschien nog komen! Ik vind dit een beetje wishful thinking.

Het vervelende is dat ik de motie nog niet heb gekregen. De heer Deryckere zegt dat in de motie wordt uitgesproken dat het college zijn erkenning moet gaan uitspreken bij Circus Renz. Goh, wat zullen zij daar blij mee zijn en wat zal dat helpen om te kunnen blijven bestaan!

Ik vind dat het CDA dan het lef moet hebben om te zeggen: Gedeputeerde, neem contact op met Circus Renz, geef het circus een ton die wij daar en daaruit gaan dekken. Dat is klare taal, dat is heldere taal, maar je kunt niet tegen een gedeputeerde zeggen dat hij moet gaan praten met een circus dat op omvallen staat c.q. failliet dreigt te gaan en alleen maar mag zeggen dat hij de belangrijkheid van het circus erkent. Dat vind ik een beetje flauw en een beetje goedkoop.

De **voorzitter**: Het punt is helder.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Van Hattem, het Reglement van orde staat mij toe om gezien de tijdsdruk nu geen interrupties toe te staan, maar gewoon de volgorde te hanteren. Als het in de tweede ronde nodig is, zal ik iets milder zijn. U hebt nu de gelegenheid om vanaf het spreekgestoelte uw inbreng te leveren.

De heer **Van Hattem** (PVV): Als u alleen vanwege de tijdsdruk geen interrupties toestaat, krijgen wij hier flutvergaderingen!

De **voorzitter**: Dat komt ook niet elke keer voor. U hebt nu het woord om te reageren op de motie, mijnheer Van Hattem.

De heer **Roks** (PVV): Ook bij de PVV zijn de rollen verdeeld, voorzitter, en dat willen wij graag zo houden.

Het is een sympathieke motie van het CDA, maar volgens ons leidt die nergens toe want al er overmorgen weer iemand op de stoep staat met problemen, hebben wij natuurlijk een gigantisch probleem.

De PVV ziet het circus echt wel als Brabantse cultuur en Brabants volksvermaak en heeft er ook enorm veel sympathie voor. Maar om op deze manier het circus geld toe te spelen en het te redden, dat staat de PVV niet voor. Wij vinden wel dat een circus als het onderhavige gebruik moet kunnen maken van alle potjes die wij hier in dit huis hebben en wij kunnen er enorm veel opnoemen die nutteloos zijn. Wij gunnen het Circus Herman Renz zeker een voordeel in dezen, maar de motie gaat ons op dit moment een stap te ver.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Ook D66 zal deze motie niet steunen. Wij sluiten ons voor een belangrijk deel aan bij de kritiek van de SP. Wij vinden het ook niet zinvol om dit op casusniveau te behandelen.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter. Circus is cultuur, circus is ook onderdeel van de entertainmentindustrie en is sinds 2013 erkend als cultureel erfgoed. Circus is echter ruimer dan het aanbod van en de uitvoering door Circus Hemen Renz alleen. Specifiek Brabants erfgoed is het volgens ons niet. De geschiedenis van dit circus is zeer zeker niet verbonden met Brabant en een winterresidentie van de directie in Helmond maakt het niet sec Brabants.

De PvdA-fractie zou eerder denken aan het laten beoordelen of het Circus Herman Renz voldoet aan de criteria van bijvoorbeeld Brabant C en de directie te vragen actief mee te kijken of er bij het circus een projectopzet mogelijk is die structureel een bijdrage levert aan de levensvatbaarheid van Circus Renz. Op die manier ben je met elkaar in gesprek en reageer je niet op ad hoc-situaties. Zo ad hoc op basis van summiere informatie kunnen wij de voorliggende motie niet steunen, hoe sympathiek deze ook bedoeld is.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Het is een heel sympathieke motie van het CDA, maar speelt wel erg op het gevoel van de mensen dat het circus moet blijven. Ik snap dat wel, maar het is heel leuk om naar het circus te kunnen gaan.

Bij het tweede gedachtestreepje wordt aan GS gevraagd "zo snel mogelijk in gesprek te gaan met circus Herman Renz om te overleggen van de partijen voor elkaar kunnen betekenen." Als daar nu eens had gestaan: "te adviseren hoe Circus Herman Renz een aanvraag kan doen bij het Brabants C fonds" zoals ook mevrouw Knoet zojuist betoogde, zou ik dat logisch vinden. Het is een bedrijf, het heeft financiering en het kan bij Brabant C vragen om cofinanciering. Ik zou het CDA willen oproepen om dit te onderzoeken. Ik heb nog een andere vraag aan het CDA. Op de radio heb ik een interview gehoord over dit onderwerp. Ook de directeur van Circo Circolo werd geïnterviewd. In hoeverre heeft de heer Deryckere gekeken of hier een verbinding mogelijk is. Daarover staat niets in de motie.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voorzitter. De motie is heel sympathiek. Als een van de argumenten wordt de internationale circusopleiding bij Fontys genoemd. Is er een mogelijkheid dat Circus Renz hier als stagecircus kan fungeren en zo misschien middelen kan verwerven om de tekorten op te lossen? Maar om het nu als provincie op de in de motie voorgestelde manier op te pakken. Ik vind het als opa geweldig om met mijn kleinkinderen naar het circus te gaan, maar om het als provincie te betalen, dat is wat anders.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij begrijpen de vraag van het CDA en wij snappen de problemen waarvoor het circus staat. Wij vinden het echter niet opportuun om op individuele basis steeds geld te verdelen of steun te betuigen. Als een circus in moeilijkheden is en de Staten zijn van mening dat het hoort bij het culturele erfgoed, laten wij dan kijken of het kan aansluiten bij Circo Circolo of bij andere zaken waaraan wij al dingen toebedeeld hebben. Het zal u niet vreemd in de oren klinken als ik opmerk dat wij de onderdelen waarbij dieren een rol spelen, absoluut niet willen financieren.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Deze motie heeft eigenlijk twee elementen in zich. Het eerste is om op basis van de voorliggende argumentatie zo maar iets opnemen in het erfgoedbeleid en het tweede is het voorstel om heel specifiek het circus te steunen. Als wij op deze manier met ons erfgoedbeleid omgaan, wordt het een vergaarbak. Allerlei ideeën kunnen dan gebruikt worden om in het erfgoedbeleid te stoppen en op die manier te voorzien van financiering door de provincie. Ik vind dat een gevaarlijke weg. Die moeten wij niet opgaan. Ik mag hopen dat in de toekomst deze lijn niet gehanteerd gaat worden. Wij zullen daarmee niet instemmen. Bij het tweede element moest ik denken aan mevrouw Geeraedts, voormalig fractievoorzitter van de VVD. Zij noemde dit soort moties: piepmoties. Als er een piepgeluid komt uit de samenleving, komen wij met een motie en gaan wij daar geld bij zoeken. Ik vind dit ook zo'n piepmotie. Volgens mij hebben wij in het verleden gezegd dat wij op deze manier geen beleid willen voeren. Als wij het vraagstuk willen behandelen, doen wij dat netjes in een kaderstellende rol. Ik vind dat wij individuele gevallen niet op deze manier in de Staten moeten behandelen. Dat is de reden waarom wij als CU/SGP-fractie tegen deze motie zullen stemmen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Voor ons het simpel en duidelijk: Circus Renz is een bedrijf. Een bedrijf kan failliet gaan. In dit geval gaat het niet best met het bedrijf. Wij vinden niet dat de Staten, gemeenten of welk politiek orgaan dan ook gebruikt moeten worden om dit soort bedrijven te ondersteunen. Wij zullen dan ook tegen deze motie stemmen.

De **voorzitter**: Op het gevaar af om vandaag als een te strenge dompteur te worden gezien, vraag ik de gedeputeerde kort en krachtig op de motie in te gaan en daarover een helder oordeel te geven.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Voorzitter. Zoals door velen reeds is gezegd, het is een sympathieke motie. Gezien de actualiteit is het ook begrijpelijk dat deze motie wordt ingediend, maar volgens mij is het slim om een brede afweging te maken over ons erfgoedbeleid. Dat bespeur ook in de Staten. Binnenkort ligt dit beleid voor en dan kunnen wij met elkaar spreken over het immateriële erfgoed waartoe de circuscultuur mogelijk ook behoort, maar wij moeten dit nu niet doen naar aanleiding van dit actuele feit. Verder vraagt de heer Deryckere ons om zo snel mogelijk in gesprek te gaan met Circus Herman Renz. Er is hier al een heel aantal voorbeelden aangereikt hoe Circus Renz mogelijk van steuninstellingen en andere organisaties in Brabant gebruik zou kunnen maken om de toekomst structureler vorm te geven. Ik wil eventueel wel toezeggen dat wanneer Circus Renz zelf niet in staat is om met die instellingen in contact te

komen, ik Circus Renz wel op die mogelijkheden wil wijzen en zo scenario's te kunnen schetsen om een steviger toekomst tegemoet te gaan. Als de heer Deryckere daarmee kan leven, is dat misschien aanleiding om deze discussie voor vandaag in ieder geval te beëindigen. Ik ontraad de motie.

De heer **Deryckere** (CDA): Voorzitter. Ik ben heel erg blij met de steun die ik in deze zaal bespeur voor het circusbeleid. Ik heb de gedeputeerde horen toezeggen dat het opgenomen kan worden in ons erfgoedbeleid. Daar ben ik heel blij mee. Wij zullen het daar later over hebben. Ik ben ook blij met zijn toezegging dat hij in gesprek zal gaan met Circus Herman Renz om te kijken hoe het circus aan de goede contacten geholpen kan worden. Ik ben daar erg blij mee en dank de gedeputeerde daarvoor.

Mevrouw Brunklus van de fractie van GroenLinks vraagt of het niet verbonden kan worden met Circo Circolo. Dat is precies de bedoeling van mijn motie. Ik wil de gedeputeerde het mandaat geven om met andere partijen in gesprek te gaan om te kijken of er andere mogelijkheden zijn om het circus op lange termijn structureel te behouden. Het gaat mij niet om subsidie, het gaat mij erom dat gekeken wordt of er contacten gelegd kunnen worden en waarmee wij Circus Renz kunnen helpen; contacten met Circo Circolo, met Circus in De Wijk...

De **voorzitter**: Mijnheer Deryckere, ik verzoek u geen hele betogen te houden. Het punt is volstrekt helder. Graag een korte reactie op de inbrengen van de diverse fracties maar geen hele nieuwe betogen!

De heer **Deryckere** (CDA): Ik vraag de gedeputeerde of ik zijn toezeggen goed begrepen heb. Als dat inderdaad zo is, trek ik de motie in.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Als de motie wordt ingetrokken, heeft het geen zin meer om daarop te reageren. Er was wat aanvullende informatie waardoor wij een iets ander standpunt moeten innemen.

De **voorzitter**: Wij moeten niet gaan goochelen want de heer Deryckere heeft nog niet gezegd dat hij de motie intrekt, dat hangt af van de toezegging van de gedeputeerde, althans zo heb ik het begrepen. Misschien is het toch goed dat u nog aangeeft wat u had willen inbrengen. Ook graag kort en krachtig!

De heer **Roks** (PVV): Zoals u van mij gewend bent, voorzitter: kort en krachtig! In gesprek gaan, niet gelijk komen met de geldbuidel, dat idee hoorden wij in eerste instantie. Er moet in gesprek worden gegaan. Volksvermaak is zekere een onderdeel van het erfgoedbeleid. Circo Circolo is natuurlijk geen vergelijking: die subsidiepot voor buitenlandse acts.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Voorzitter. Voor alle helderheid, ik heb niet toegezegd dat het circus nu in het erfgoedbeleid komt. Ik heb aangegeven dat er een brede afweging moet komen, dat wij binnenkort over het erfgoedbeleid komen te spreken en dat wij dan met elkaar kunnen afwegen of wij dat überhaupt een plek willen geven in dit beleid. Dat hangt mede af van hoe de Staten daar zelf over denken, zij gaan er immers over.

De andere toezegging kan ik wel gestand doen. Ik zal actief Circus Renz wijzen op de organisaties en steunfuncties die er in Brabant zijn en met wie het circus samen kan kijken naar een mogelijk toekomstscenario.

De **voorzitter**: Mijnheer Deryckere, handhaaft u uw motie of trekt u haar in?

De heer **Deryckere** (CDA): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde zeer voor deze toezegging en trek de motie in.

De **voorzitter**: Motie M1 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderdeel van beraadslaging meer uit. Daardoor komt ook de stemming te vervallen.

Ik dank u allen voor de vlotte medewerking op dit punt.

Dan komen wij nu bij de bespreekstukken. Dat betreft een Statenvoorstel over een onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer. Dit geeft mij aanleiding om even stil te staan bij het feit dat de heer Leo Markensteyn, tot voor kort voorzitter van de Zuidelijke Rekenkamer, ernstig ziek is. Ik ben samen met gedeputeerde Pauli net voor de zomer bij hem langs geweest. Hij heeft het zeer gewaardeerd dat u allen een kaart gestuurd heeft. Bij deze wensen wij hem en zijn gezin de komende tijd veel sterkte toe. Ik meende dat het goed was dit even te melden bij dit onderwerp waaraan hij met hart en ziel gewerkt heeft. Vandaag vindt alleen de bespreking van dit voorstel plaats, de stemming is in de volgende vergadering.

PS 37/15: Rapportage Zuidelijke Rekenkamer: programma Beter Benutten Brabant

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. De Algemene Rekenkamer en de Zuidelijke Rekenkamer hebben een kritisch rapport opgesteld, waarbij wel de nuance wordt gemaakt dat er veel bereikt is in korte tijd. De rapportages van GS naar PS laten echter duidelijk te wensen over, aldus de beide Rekenkamers. Gelukkig trekken GS zich dit aan. Zij stemmen zelf ook in met de door de Rekenkamers gedane aanbeveling. GS willen de informatievoorziening GS oppakken en dit nauwkeuriger verzorgen door middel van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) en met de komst van een manager programmabeheersing vanuit Rijkswaterstaat is de mogelijkheid om bij te sturen gerealiseerd.

Tot zover, alles oké. Wij willen echter graag weten hoe het is gekomen dat dit proces aan de voorkant niet goed was ingericht. Als dat hier het geval is, kun je je afvragen of dat in andere casuïstiek mogelijk ook het geval is. Graag antwoord op die vraag.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik zal heel kort zijn en vooral ingaan op de kritiek vanuit de Zuidelijke Rekenkamer over informatie aan PS.

Bij dit soort kritiek ontstaat vaak de neiging om in een soort stress te schieten en vervolgens aan het college allerlei tussenrapportages en tussenevaluaties te gaan vragen, om allerlei besprekingen in wat vroeger commissies heetten; wij noemen dat dan momenten waarop wij als Staten kunnen bijsturen en kunnen ingrijpen.

Ik ben daar niet vóór. Ik ben voor een actieve informatieplicht van dit college. Wat is dat? Een actieve informatieplicht houdt in dat het college ons tussentijds informeert wanneer het afwijkt van de door ons gestelde kaders. Ook denk ik dat het een goede keuze van dit college is om zich verder te verantwoorden bij de normale P&C-cyclus. U zult mij geen extra rapportages of wat dan ook horen vragen naar aanleiding van dit rapport.

In het rapport staat niet alleen dat de informatie niet altijd volledig inzicht geeft, maar de Zuidelijke Rekenkamer stelt ook dat de informatie niet altijd betrouwbaar is. Dat vind ik een vrij zwaar woord. Kan de gedeputeerde daarop nog even kort willen reageren?

Hierbij wil ik het in eerste instantie bij laten.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. De stress die de heer Heijmans niet heeft, kreeg ik wel bij het lezen van dit rapport.

Ik wil allereerst een woord van dank uitspreken aan de Zuidelijke Rekenkamer. Het is een prachtig voorbeeld van hoe helder en duidelijk een rapport kan zijn en ook complimenten voor het feit dat de Rekenkamer in zulke milde bewoordingen een schrikbarend amateuristisch beeld laat zien van de hele

bureaucratische poppenkast in het kader van BBB: Beter Benutten Brabant. Feitelijk wordt er gewoon gehakt gemaakt van de informatievoorziening in het algemeen en richting ons, Provinciale Staten als kaderstellende en controlerende partij, in het bijzonder. Ik geef enkele voorbeelden: een mislukte hobby spits mijden, wordt in de stukken genadeloos afgekraakt, maar werd ons gepresenteerd als op schema en succesvol. BBB moet eigenlijk worden: Betere Benutting Belastinggelden.

Beter Benutten Brabant is een vele tientallen miljoen euro's zwaar pakket om de filedruk in Brabant op de bestaande infrastructuur met slimme maatregelen met 20% te verminderen. Daarbij zijn wij al flink geholpen door Den Haag met een lastenverzwaring voor automobilisten vanwege hoge accijns op brandstoffen en daarmee gepaard gaande belastingverhogingen.

Om te beginnen: dat doel van 20% wordt slechts in enkele gevallen misschien gehaald. Daarover is geen duidelijkheid. Waar het wel gehaald wordt – u raadt het al – is de asfalteermachine er toch even aan te pas gekomen.

Volgens de PVV-fractie is Beter Benutten Brabant over het algemeen genomen duidelijk één van de "Betere Bestedingen van Belastinggeld", hoewel we ook – en te veel – "Betreurenswaardige Bestuurlijke Blunders" tegenkomen, zoals het schrappen van betere afstelling van verkeerslichten op bepaalde trajecten. Wij komen ook "Brutale Bestuurlijke Bluf" tegen in het kader van de prestaties die gemeld worden.

Waar ons in de diverse rapportages werd voorgespiegeld dat het project Spits mijden A2 op schema ligt, moet ik nu lezen dat het om een lachwekkende 70 spits mijders per dag gaat. Om even een indruk te geven: 70 per dag bij een wegcapaciteit op 2 rijbanen met ruim 4.000 voertuigen per uur per rijrichting! Het aantal van 70 is ook nog een gok; wij weten het niet precies. Wij weten wel dat die grap €625.714 gekost heeft. Daarmee hadden we heel wat verkeerslichten toch goed kunnen afstellen!

P+R Maarheeze: het effect hier is zo gering dat het niet fatsoenlijk meetbaar is. Kosten €222.609. Daarmee hadden we ook heel wat verkeerslichten goed kunnen afstellen! En dan 13,4 miljoen euro voor een fietsenhok in Breda, €3350 per fietsplek. Dat is nog duurder dan de 10 miljoen euro kostende variant in Tilburg waaraan wij in de volgende periode al de nodige aandacht hebben besteed. En zelfs dat was nog niet genoeg. Ook hier is de informatie onvoldoende. Ik geloof dat je met dit bedrag in heel Brabant de verkeerslichten goed kunt afstellen. Ook hier problemen en ook hier slechte informatie. Eigenlijk was er vrijwel overal sprake van slechte informatie. Het mooiste zinnetje in het Rapport van Bevindingen was, let op: "en het gerealiseerd resultaat vaak output betreft die nog niet gerealiseerd is." Ik herhaal het: "en het gerealiseerd resultaat vaak output betreft die nog niet gerealiseerd is." Dat is werkelijk knap, ik denk dat het zoiets is als dat u het biertje dat u vanmiddag tijdens de Koninghoevenontmoeting gaat drinken, alvast als geloosde plas inboekt, of zoiets dergelijks. Ik weet het niet, het is buitengewoon eigenaardig!

In de jaarstukken van 2013 wordt gemeld dat negen regelscenario's gerealiseerd zijn. Onzin, er zijn er twee geschrapt, het zijn er dus maar zeven. Dat is feitelijk onjuist; wij zijn dus verkeerd geïnformeerd. Het waren mooie politieke tijden geweest als dit rapport er in februari gelegen had. Dan had waarschijnlijk de lijsttrekker van de VVD bij de laatste verkiezingen geen lage trap na hoeven geven aan de gedeputeerde die wij heel hoog hadden zitten en die destijds in deze casus verantwoordelijk was. Het is immers nogal wat wat nu voorligt!

Nog wat cijfers: fietsstimulatieprogramma: 1350 deelnemers gemeld aan de Staten, maar die waren er helemaal niet, de app functioneerde niet en het heeft €1000 zuurverdiend belastinggeld per deelnemer gekost.

Dan de spookfiles op de A58. Goed project, er is geen betere plek dan daar te experimenteren, er zijn immers talloze files. De PVV is daar ook voor een slimme investering, zijnde een strook van zwart materiaal die aan weerszijden van de weg wordt toegevoegd, waardoor drie of vier rijstroken per rijrichting gerealiseerd worden. Meer asfalt is niet altijd de beste oplossing, maar meestal wel.

Nog wat bevindingen en dit zijn opmerkingen van de Zuidelijke Rekenkamer en niet van mij:

- Geen samenhang in het programma, bijeenraapsel van losse projecten.

- Bij 2 van de 16 projecten was niet duidelijk wie de leidende rol had. Dan vraag je je af, hoe het georganiseerd is.
 - Provincie had slechts zeer beperkt inzicht in voortgang van daadwerkelijke prestaties.
 - Geen zicht op de uitputting van de voor de prestaties benodigde middelen, zowel voor afzonderlijke onderdelen als het gehele programma. Kijkt u even op pagina 24 van het Rapport van Bevindingen. Het is werkelijk te gênant om waar te zijn! Het is echt om zich de ogen uit het hoofd te schamen. Mijnheer Heijmans wil geen tussentijdse rapportages, maar als ik dit lees, zou ik die heel graag willen. Het is onvoorstelbaar wat hier staat!
 - Provincie beschikt niet over adequate bijsturingmogelijkheden.
 - Informatie over voortgang projecten zijn van onvoldoende kwaliteit om de Staten fatsoenlijk te informeren, waardoor de Statenleden geen mogelijkheid hadden om goed de kaderstellende en controlerende rol te vervullen. Dat kan niet en dat mag niet, toen niet, nu niet, nooit, punt!
- Wat willen wij als PVV altijd weten op het gebied van Beter Benutten? Welk project is gaande, wat is de voortgang, wat zijn de kosten, wat levert het op? Actueel, helder en eerlijk.
- Wij moeten ervan uit kunnen gaan dat wij accurate en actuele informatie krijgen, want dat is dé basisvoorwaarde om onze controlerende rol te kunnen vervullen. De onthutsende taferelen, zoals geschetst in de rapportage zijn volstrekt onacceptabel.
- Laat ik het zo samenvatten: Het Beter Benutten had Beter Besteed, Beter Begeleid en Beter Bestuurd moeten worden. Want dat het asfalt beter benut kan worden, daar twijfelt de PVV niet aan en ziet graag goede ideeën uitgevoerd en slechte tijdig afgeserveerd, maar daarvoor hebben wij wel de juiste informatie nodig. Over serveren gesproken: vanaf deze plek wens ik u, ondanks voornoemde kritiek, vanmiddag in het kader van de BBB een Briljante Brabantse Borrel toe op Koningshoevenontmoeting en wij zullen wel instemmen met het voorliggende Statenvoorstel.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Wij bespreken de rapportage van de Zuidelijke Rekenkamer en de Staten worden gevraagd om in te stemmen met de rapportage, de conclusies en de aanbevelingen. D66 kan hiermee instemmen, maar niet nadat wij toch even op de inhoud zijn ingegaan.

Wij betreuren het dat het onderzoek dat in december 2014 is afgerond, niet eerder tot een rapportage heeft geleid zodat uw Staten dit hadden kunnen bespreken met het toen zittende verantwoordelijke college. Het oude college gaf in haar reactie aan tevreden te zijn met de constatering dat er vooraf goed is nagedacht over het regelen en vastleggen van een aantal zaken. De Zuidelijke Rekenkamer is dan weer verheugd dat Gedeputeerde Staten erkennen dat er verbeteringen nodig zijn. Als iedereen dan zo verheugd is, waarom kan D66 dan niet óók lachen en tevreden zijn? Wij vinden het rapport namelijk behoorlijk onthutsend. Wij gaan hierbij niet in op de afzonderlijke projecten dat heeft de PVV al gedaan, maar focussen ons op de positie van PS en de rol van het vorige college daarin. Er wordt geconcludeerd dat ten tijde van het onderzoek de provincie slechts zeer beperkt inzicht heeft in de voortgang van de daadwerkelijke prestaties. Ook heeft de provincie vrijwel geen zicht op de uitputting van de voor die prestaties benodigde middelen. Als je niet weet wat de voortgang is en niet weet hoe het met het budget staat, ben je niet in control. Als daar nog bijkomt dat de wél verzamelde informatie van onvoldoende kwaliteit is om PS goed te informeren, krijg je een explosief mengsel.

Het is daarom jammer dat het CDA nu geen spreektijd heeft aangevraagd. Ik denk dat de Brabantse inwoners best nieuwsgierig zijn om te horen hoe het CDA deze ferme constatering plaatst op het optreden van de vorige gedeputeerde die zowel voor mobiliteit als voor de planning en control verantwoordelijk was. Maar D66 krijgt in ieder geval wel een beter beeld bij de 43,8% onderbesteding op de productgroep mobiliteit die in de jaarrekening 2014 staat.

Hoe nu verder? Wat het CDA wil, sorry, wat D66 wil en wij hopen dat alle partijen dat willen, is een provincie die goed zicht heeft op de voortgang van haar activiteiten en die weet of de gestelde doelen

binnen het gestelde budget gerealiseerd worden. Daarop komt D66 ongetwijfeld nog terug op de geijkte momenten bij de begrotingen en jaarrekeningen, zoals wij dat altijd gedaan hebben.

Voor nu zouden wij graag van de gedeputeerde Mobiliteit willen horen wat er tot nu toe al ondernomen is om gewenste verbeteringen aan te brengen. En wij zouden van de gedeputeerde Financiën willen horen hoe hij de bevindingen van de Rekenkamer kan vertalen naar verbeteringen in de algehele planning- en controlcyclus.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. De inhoud van dit rapport is inderdaad niet fraai. Ik wil nu eigenlijk niet diep op de inhoud ingaan maar meen te kunnen concluderen dat het eigenlijk een zootje was. Er is wel sprake van verzachtende omstandigheden. Die worden ook benoemd door de Zuidelijke Rekenkamer. Wij begrijpen dat dit programma in allerijl is samengesteld om rijkssubsidie veilig te stellen. Er is van alles over te zeggen, maar het moet wel beter. Onze fractie wil naar de toekomst kijken en is blij dat het college dat ook doet en dat de gedeputeerde alle aanbevelingen uit het rapport overneemt. Ik wil ook constateren dat de gedeputeerde er zelf ook weinig aan kan doen. Dat is een belangrijke constatering.

Ik wil nog wel een punt maken over onze eigen rol. Ik vind ook dat wij als Provinciale Staten naar onszelf moeten kijken. Ik hoorde de heer Van den Berg zojuist helemaal uit zijn dak gaan en zeggen dat het allemaal onaanvaardbaar is. Het college heeft misschien de Staten niet goed geïnformeerd maar wij hebben zelf ook zitten slapen. Ik neem dat mijzelf kwalijk en hoop dat de heer Van den Berg dat ook doet.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Wat wil de heer Smeulders dan? Dat ik aan de A2 ga zitten en tel hoeveel auto's ik mis? Ik moet er toch van kunnen uitgaan van de informatie die ik krijg klopt? Als die niet klopt, sta ik machteloos.

De heer **Smeulders** (PvdA): Maar wij zijn hier wel kaderstellend geweest. Wij hadden daar zelf strakker op kunnen gaan zitten, dat is mijn constatering. Je kunt zelf ook vragen stellen, mijnheer Van den Berg. Dat doet u regelmatig. U had hier ook vragen over kunnen stellen. Volgens mij is dit antwoord voldoende.

GS zeggen in hun reactie op dit rapport dat zij in de P&C-cyclus de Staten verder informeren. Dat begrijp ik want dat is de normale manier. Als het echter informatie betreft die ook belangrijk is voor de Staten wil ik die ook graag ontvangen op momenten buiten de P&C-cyclus. Informeer de Staten op het moment dat het nodig is en dan denken wij graag mee.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Voorzitter. Het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer over het programma Beter Benutten Brabant geeft volgens mijn fractie een ontluisterend beeld van hoe de Nederlandse overheden Rijk, provincie en gemeenten gezamenlijk kunnen opereren. Om maar een paar punten te noemen. Zonder dat de provincie en de gemeenten plannen van aanpak hadden werd €72 miljoen belastinggeld door het Rijk beschikbaar gesteld. Eerst geld dan plannen, dat is toch echt de omgekeerde wereld.

Wegens tijdsdruk werd het programma vooral samengesteld uit bestaande projecten en ingericht rond bestaande overlegstructuren. Dat heet wat ons betreft "oude wijn in nieuwe zakken".

Door ingewikkelde eisen van het Rijk en het gebruik van bestaande projecten en structuren schoot de informatievoorziening ernstig tekort. Dat is hier al verschillende keren gememoreerd. De informatie was onoverzichtelijk en onvolledig. PS konden hierdoor nauwelijks sturen en PS kregen financiële informatie en voortgangsinformatie van onvoldoende kwaliteit. Op zijn zachts gezegd is dat politiek riskant.

Sturing op de uitvoering was onder de maat, omdat de provincie zowel een coördinerende als toezichhoudende rol vervulde en de programmamanager geen lijnverantwoordelijkheid had; een amateuristisch beeld wat ons betreft.

Hoewel enkele projecten lijken te zijn versneld door het programma ontstaat over het geheel genomen een beeld van een haastige top-down opererende maar bovenal geldgedreven overheid die haar hand overspeelt, verstrikt raakt in een papieren werkelijkheid en weinig effectief is. Het idee alleen al dat je met een handvol projecten er wel even voor zorgt dat bestaande infrastructuur substantieel beter wordt benut, is onrealistisch. Zo eenvoudig is het niet.

De heer **Van den Berg** (PVV): De heer Uijlenhoet uit zeer terechte zorgen over die haast en de top-down benadering. Deelt hij mijn angst dat dit bij het onderwerp dat ik tijdens het vragenuurtje aan de orde heb gesteld over de €221 miljoen weer op die manier gaat gebeuren aangezien het hier ook een haastklus betreft?

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Ja, dat risico zit er een beetje in. De haast die de heer Van den Berg zelf ook heeft, zou er ook toe kunnen leiden. Laten wij ervoor zorgen om de "Ruit-gelden" te behouden voor de regio maar niet in de kramp schieten en met dat geld allerlei dingen gaan doen zonder dat er goede plannen onder liggen. Als wij het geld voor de regio inderdaad kunnen behouden, moeten wij gedragen plannen gaan maken samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Ik denk dat wij enige nuances moeten aanbrengen bij dit onderwerp. Ik hoor de heer Uijlenhoet zeggen dat er eigenlijk geen gedragen plannen onder lagen. Ik heb gelezen dat de plannen er al waren, het ging niet om nieuwe plannen. Deze bestaande plannen zijn samengevoegd in een programma om deze rijks subsidie los te krijgen. Is de heer Uijlenhoet het met mij eens dat je af en toe gewoon dingen moet proberen, zeker als het om iets nieuws gaat? Beter Benutten doen wij nog niet zolang en natuurlijk kan er iets misgaan.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Natuurlijk kunnen er dingen misgaan. In het kader van de verwerving van de €72 miljoen heb ik gezegd dat er op voorhand geen plannen van aanpak waren vanuit het programma zelf. Het is inderdaad waar dat bepaalde projecten hier al in uitvoering waren. Natuurlijk kunnen er fouten gemaakt worden, maar dit is de omgekeerde weg geweest. Er is heel veel geld verworven, vervolgens zijn er allerlei dingen bij elkaar geschoven en is de uitvoering misschien een beetje versneld. Dat is dan misschien een pluspuntje maar verder mag het geen goede naam hebben.

De heer **Smeulders** (PvdA): Is de heer Uijlenhoet het met mij eens dat wij op basis van deze rapportage nog helemaal niet kunnen beoordelen of de BB-projecten effectief zijn geweest? Daar gaat deze rapportage immers niet over!

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Ik begrijp de vraag niet helemaal, mijnheer Smeulders. Kunt u die eens toelichten.

De heer **Smeulders** (PvdA): Zeker. Deze rapportage gaat over de wijze waarop de Staten en GS grip hebben gehad op het hele Beter-Benutten-project en hoe dat tot stand is gekomen. Het is geen beoordeling van de effectiviteit van de genomen maatregelen, maar ik hoor die conclusies nu al wel trekken, mijnheer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Ik trek geen conclusies over de effectiviteit. In het rapport wordt wel gezegd dat er een mogelijke versnelling heeft plaatsgevonden van projecten, maar dat zegt nog niets over de effectiviteit van die projecten. Dat klopt.

De heer **Van den Berg** (PVV): In de richting van de heer Smeulders wil ik opmerken dat er in dit rapport inderdaad weinig staat over de effectiviteit. Die effectiviteit is in de meeste gevallen helemaal niet bekend. Zo slecht zijn die rapportages en daar wordt wel degelijk aandacht aan besteed.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik zeg hetzelfde als de heer Van den Berg: deze rapportage gaat niet over de effectiviteit. Ik heb begrepen dat die rapportage nog komt. Daar kunnen wij dan later over spreken.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Ik rond af. Voor GroenLinks is dit niet de manier hoe de provincie moet functioneren. Niet het verkrijgen en het inzetten van geld moet leidend zijn voor de uitvoering van projecten, maar de problemen en uitdagingen waarvoor wij staan. Die moeten natuurlijk worden geformuleerd in heldere en haalbare beleidsdoelen, afgemeten binnen financiële kaders en ondersteund door een gedegen en betrouwbare informatie voorziening.

Mijn fractie is daarom verheugd dat GS de conclusies en aanbeveling van de Zuidelijke Rekenkamer overnemen en volmondig erkennen dat verbeteringen in het programma Beter Benutten Brabant nodig zijn. GroenLinks onderschrijft de conclusies en aanbevelingen uit het rapport voluit en roept GS op om op korte termijn met voorstellen te komen voor stuurbare kaders voor BBB 2.0 en die met de Staten te overleggen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voorzitter. Ik wil heel kort zijn want ik merk dat wij enorm in herhaling vervallen. De essentie is dat er destijds met grote snelheid een hoop bij elkaar is geveegd om die middelen veilig te stellen en dat die snelheid niet altijd de gewenste zorgvuldigheid heeft opgeleverd. Laten wij daarvan leren en de aanbevelingen van de Zuidelijke en de Algemene Rekenkamer overnemen. Dat heeft het college inmiddels gedaan. Laten wij ons leven beteren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij zijn geschrokken van het rapport. Er wordt hier gesproken over "lering trekken". Natuurlijk moeten wij dat doen maar wij hebben hier wel te maken met een professionele organisatie. Op welk moment je ook een project insteekt, het blijft altijd belangrijk dat wij goed opletten hoe er met het geld wordt omgegaan.

Wij kunnen nu wel beterschap beloven en de aanbevelingen overnemen, maar ik vraag de gedeputeerde hoe het kan dat een professionele organisatie als de provincie die dingen niet in de hand heeft en wij daar pas achter komen na zo'n rapport. Dat vind ik zorgelijk.

Geld volgt beleid; inderdaad, een zak geld neerzetten om er vervolgens ideeën mee te verwezenlijken is wat ons betreft de omgekeerde wereld. Wij zijn niet blij met overheden die geld uitgeven omdat het Rijk nu eenmaal geld heeft klaarliggen. Of het dan Brabants geld is of een twaalfde van het rijksgeld maakt wat ons betreft niet uit.

Ik vraag de gedeputeerde ook of al deze projecten gehonoreerd zouden zijn als het Rijk niet zo'n enorm aandeel daarin had gehad of was er dan een aanzienlijk aantal afgefallen.

De wijze waarop de gedeputeerde nu opereert bij het busvervoer is goed: eerst een en ander uitzoeken en op een rijtje zetten, een overzicht van de financiën en dan de Staten informeren. Dat is de juiste weg en niet zoals bij BBB, dat is eens maar nooit meer.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Ik kreeg net even het gevoel dat ik in een politieke afrekening van de afgelopen periode terechtgekomen was. Ik vind dat jammer, want dit rapport geeft veel

meer dan alleen die afrekening met de vorige periode. Dit rapport heeft eigenlijk drie elementen in zich: om de opzet van BBB te evalueren, de informatievoorziening en de resultaten te bezien.

In het kader van de opzet van het programma BBB komt de Zuidelijke Rekenkamer tot de belangrijke conclusie dat het in het verleden te veel is gebeven bij afzonderlijke projecten en dat het veel meer in een programma moet komen. Dat is een belangrijk leerpunt voor ons.

Bij de informatievoorziening geeft de Zuidelijke Rekenkamer terecht aan dat de Staten beperkt inzicht hebben gehad in de voortgang van de prestaties. Dat is ook een belangrijk leerpunt.

De Rekenkamer geeft vervolgens ook aan dat het programma BBB 1.0 zeker bijgedragen heeft tot een versnelling van de projecten.

Ik vind het belangrijk om deze drie conclusies mee te nemen in de komende periode. Wij delen de conclusie van de Rekenkamer dat de huidige systematiek onvoldoende is om de Staten goed te informeren voor hun kaderstellende en controlerende rol. Wij vinden de reactie van het college te mager als gezegd wordt dat het college die verantwoording enkel wil afleggen binnen de P&C-cyclus.

Zoals de heer Van der Wel net al aangaf, kennen wij inmiddels gedeputeerde Van der Maat op een heel andere manier, namelijk dat hij de Staten in stelling wil brengen om bij beleidsvraagstukken die keuzes te kunnen maken en waar nodig de Staten informatie wil verschaffen om hun controlerende rol te kunnen vervullen. Ik vertrouw erop dat de gedeputeerde de lijn die hij vanochtend in de commissie heeft gevolgd, ook op dit dossier zal volgen. Ik vind dat belangrijk want wij staan voor een aantal grote vraagstukken: het bereikbaarheidsvraagstuk Zuidoost-Brabant, het project fietssnelwegen, de reconstructie van de A27 en BBB 2.0; allemaal vraagstukken waarbij wij als provincie het verschil kunnen maken en daadwerkelijk tot een gezamenlijk gedragen programma komen dat op een goede manier door de Staten gecontroleerd wordt en kan worden uitgevoerd.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil, komt u tot een afronding!

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Wij zien graag dat dit rapport de start is voor die nieuwe werkwijze waarin ook de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer gestalte krijgen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Wij proberen bij dit soort discussies altijd te kijken naar onze eigen rol. Ik denk dat wij met dit rapport in de hand en met het oog op alle ontwikkelingen die plaatsvinden in het land moeten leren om nog kritischer vragen te stellen. Wij moeten ons echter ook realiseren dat wij af en toe zaken niet goed weten en daarom naar buiten moeten gaan om adviezen zoeken en de informatie wel te krijgen. Als wij hier dingen bespreken, kunnen wij nooit bepalen of de aangereikte informatie volledig is. Zelfs het college kan ons dat niet in alle gevallen garanderen. Wij moeten daarom kritisch zijn, elkaar scherp houden en ook de Rekenkamer vragen om regelmatig evaluaties te maken over dit soort onderwerpen. Het onderhavige rapport moet geen eindrapport zijn. Wij moeten misschien in de komende periode eens uitvoerig kijken of het goed gaat met de aanbevelingen en of er echt verbeteringen zichtbaar zijn.

De **voorzitter**: Dan komen wij nu bij de beantwoording van de zijde van het college. Ik merk wel op dat wij over de geplande eindtijd heen zijn. Ik stel voor de twee gedeputeerden die het woord gaan voeren, te verzoeken buitengewoon kort en krachtig te zijn om nog iets van uw lunchpauze overeind te houden. Als het echt niet kan, kunnen wij het debat op een ander moment voortzetten. Ik leg dat even in uw midden. Wij hadden afgesproken dat wij om half een zouden ophouden. Dat lukte niet vanwege een toevoeging aan de agenda vanochtend. Het is een wezenlijk onderwerp dat wij wel goed moeten behandelen. Wij gaan het niet afraffelen. Ik kijk even hoeveel minuten de gedeputeerden nodig hebben voor de beantwoording. Gedeputeerde Van der Maat geeft aan vijf minuten nodig te hebben en gedeputeerde

Van Merrienboer een minuut. Vinden wij dat acceptabel? Dan kunnen wij na de beantwoording nog even kijken of u behoefte heeft aan een voortzetting van het debat, of dat wij het kunnen afronden. Wij beginnen kort en krachtig.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Voorzitter. Het lijkt mij dat het wel een strategisch planning kan zijn om net voor de lunch dit onderwerp te behandelen.

Ik wil langs drie lijnen reageren op alle vragen die gesteld zijn. De eerste betreft de doelstelling van het onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek zijn heel helder: er worden kritische woorden gesproken over het feit dat zowel GS als PS onvoldoende in positie zou worden gebracht met de huidige informatievoorziening. Dat zijn de twee andere lijnen.

De desbetreffende Statenmededeling is de dag voor mijn installatie naar de Staten gegaan. De dag na mijn installatie heb ik daar kennis van genomen en ik ben eigenlijk net zo geschrokken van de rapportage als de Staten. Wij zijn er stevig mee aan de slag gegaan. Ik zal dadelijk aangeven hoe wij de verbeterpunten gaan verwerken en zal daarbij ook iets verder ingaan op de eerste reactie van GS. Wij hebben in de tussentijd niet stilgezeten en een aantal zaken ondernomen met het oog op het vervolg van BBB.

De doelstelling van het onderzoek was het beantwoorden van de vraag of PS en GS de juist informatie hebben om aan het stuur te zitten volgens het afsprakenkader zoals dat te doen gebruikelijk is. Welke afspraken zijn er gemaakt? Wij zijn gehouden aan alle afspraken die de afgelopen jaren zijn gemaakt tussen GS en PS over de P&C-systematiek. Nu ligt dus niet de vraag voor of BBB 1.0 een goed verhaal geweest is en de gewenste opbrengst heeft gerealiseerd, nee, de vraag die voorligt is of wij de juiste informatie hebben om... Politiek gezien is de meest interessante vraag wanneer die dan wel in de Staten ligt. Volgens het huidige afsprakenkader betekent het dat in termen van verantwoording het jaarverslag moet aangeven of de Staten te tevreden zijn en hoe wij verder gaan op de begroting. In de begroting voor komend jaar wordt zo goed als mogelijk uitgewerkt welke afspraken wij graag met de Staten willen maken over het vervolg van BBB. In de begroting schrijven wij op wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor gaan doen, wat het mag kosten. Voor Beter Benutten gaan wij met het rapport van de Rekenkamer in onze hand kijken hoe wij dat nog beter dan in het verleden kunnen opschrijven. Ik zal dat direct nog concreter maken. Zoals een van u reeds zei, is de systematiek gehanteerd zoals die was afgesproken. Ik vind het heel fijn te horen dat de Staten de bespreking vanochtend goed vonden en dat dit vertrouwen geeft voor de toekomst, maar wij zullen elkaar scherp moeten houden. BBB is één programma, maar er zijn veel meer programma's. Destijds is gekozen voor de P&C-systematiek om juist niet iedere keer overladen te worden met informatie. Vinden de Staten deze systematiek werkbaar voor de toekomst of hebben zij andere suggesties?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (CDA): Misschien moet ik de vraag wat breder trekken en dus ook aan uw collega van Financiën stellen. Zou het kunnen dat u dit wat breder trekt dan alleen voor het programma Beter Benutten. U zei zelf al eerder vanochtend, mijnheer Van der Maat, dat wij met elkaar aan het werk zijn in een netwerk en een samenleving met heel veel partners. De provincie is vaak niet in de lead. Er zijn ook andere partijen met een P&C-cyclus bijvoorbeeld gemeenten en de Tweede Kamer. Kunnen wij dat niet veel beter gelijktrekken en bij een programma zoals Beter Benutten zeggen dat het Rijk in de lead is, de P&C-verantwoording van het Rijk volgen en ons daaraan aanpassen, anders zit iedereen hetzelfde te doen.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder, mevrouw Van Haften. Ik stel voor om de beantwoording aan de gedeputeerde van Financiën over te laten. Dat komt zo dadelijk aan de orde. Gedeputeerde Van der Maat vervolgt zijn betoog en komt tot een afronding.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Wat hebben wij ondertussen gedaan om de informatiepositie van GS te verbeteren? Mevrouw Van Haften zegt terecht dat de provincie op heel veel onderdelen een doorgeefluik is voor veel projecten die bij gemeenten zitten. Dat stelt eisen aan de manier van sturing.

Hoe komen wij als GS in de toekomst beter in positie? Het gaat om een aantal dingen. De Staten hebben al vernomen dat er een extra programmamanager vanuit Rijkswaterstaat is aangesteld om veel meer op kosteneffectiviteit en kostenbewustzijn te gaan sturen. In de begroting van aankomend jaar staan ook de plannen voor Beter Benutten vervolg. Om aan te geven wat wij doen om onze eigen informatiepositie te versterken, meld ik u graag het volgende. Wij gaan intensiever toetsen op de kosteneffectiviteit. Dat was ook een opmerking van de heer Van den Berg. Er zijn projecten en die kosten geld. Wij willen zelf goed de vinger aan de pols houden om te kunnen kijken of die het gewenste resultaat opleveren. Wij gaan een speciaal team inzetten voor monitoring en evaluatie. Dit gebeurt in samenspraak met Rijkswaterstaat en de betrokken gemeenten.

Er is ook de suggestie gedaan om het veel meer als een programma te benaderen. Dat gebeurde tot nu toe via de SiSa-bijlage. Wij gaan kijken hoe wij dit ook financieel beter door kunnen vertalen, zodat het niet als totaal in de SiSabijlage zit maar dat wij het ook echt als een programma financieel kan worden verantwoord. Op die manier gaat u dat zien in de komende begrotingen en jaarrekeningen. Wij gaan voor onszelf voorgangsrapportages maken. Wij gaan u die niet allemaal toesturen, maar misschien zit daar wel de verbinding met de opmerking van de heer Smeulders. Wij gaan ook intensiever in gesprek met de projectleiders. Het is ons werk om te sturen op de uitvoering. Wij werken daarbij binnen de kaders die de Staten hebben aangegeven bij de begroting. De Staten kunnen bij de jaarrekening kijken of het goed is gegaan. Wij gaan dus intensiever met de sturing aan de slag en mochten wij tot de conclusie komen dat het op een bepaald moment belangrijk is om de Staten in stelling te brengen, dan hoop ik dat u erop vertrouwt dat wij daarvoor het juiste moment zullen prikken. De nieuwe methode van samenwerking tussen PS en GS geeft daarvoor alle handvaten.

De **voorzitter**: Dan is nu het woord aan gedeputeerde Van Merrienboer aan wie ik verzoek in zijn korte antwoord ook de vraag van mevrouw Van Haften mee te nemen.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Het rapport van de Rekenkamer definieert volgens mij helder een interne en een externe opgave. Dit programma is inderdaad exemplarisch, mevrouw Van Haften. Omdat wij hier samenwerken met andere overheden en andere partners is er sprake van een extra complexiteit om hier de zaken goed te regelen. Volgens mij moet je over het eigenaarschap van dit programma aan de voorkant zeer scherpe afspraken maken en vervolgens ieders verantwoordelijkheid in dienst van de beantwoording van die vraag stellen. Dat vind ik een leerpunt. Dat is niet alleen bij Beter Benutten aan de orde, deze vraagstukken spelen ook bij onze Europese programma's. In het verleden hebben wij hier een programma samen investeren aangestuurd. Het zijn precies de vraagstukken waar wij voor staan in die netwerkopgaven.

Ook de interne opgave die gedefinieerd wordt in het nawoord van de Rekenkamer, is naar mijn mening een stevige opgave, namelijk de basis op orde brengen. Ik vind het belangrijk op te merken dat een term als verankeren in de planning- en controlcyclus geen relativering is maar een ambitie. Het goed verankeren van zowel het goed formuleren van je wat je wilt bereiken als het punt van de verantwoording geeft waarborgen voor kwaliteit en betrouwbaarheid omdat er ook door anderen wordt meegekeken naar de kwaliteit en betrouwbaarheid van die informatievoorziening.

Ik ben blij dat onder het vorige college de verbetering van de beleids- en begrotingscyclus echt stevig is opgepakt, maar dat is een ambitie en dat is geen relativering van het belang van een goede informatievoorziening. Ook in de richting van de heer Smeulders merk ik op dat daarbij wel het antwoord

hoort dat vanuit een actieve informatieplicht wij altijd uit dat ritme moeten kunnen treden als daartoe aanleiding is. Met dat ritme kunnen kwaliteit en betrouwbaarheid van gegevens worden gewaarborgd. Als er echter aanleiding is om de Staten tussentijds te informeren, kunnen zij ons daarop aanspreken. Zo definiëren wij de actieve informatieplicht.

De **voorzitter**: Ik zie een poging tot interruptie. Heel kort, mevrouw Van Haaften.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): Ik zou heel graag die ambitie die wij op dit punt delen, wat concreter zien. Komt er een nieuw afsprakenkader over de manier waarop wij hiermee tussen PS en GS omgaan? Worden er per programma dat per ongeluk oppopt aparte afspraken gemaakt? Graag handen en voeten aan deze ambitie.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Bij de interne opgaven is het evident dat wij dat doen in de dialoog PS/GS. De verbetering van de planning- en controlcyclus zit vanzelf in het hart van onze dialoog. Als het gaat om samen met andere partijen vormgeven aan die ambitie moeten wij toch echt contextueel kijken, omdat het antwoord elke keer net anders kan zijn. Op basis van Beter Benutten gaan wij een aantal vragen scherper beantwoorden, maar waar wij op andere domeinen de samenwerking anders vormgeven zullen wij met elkaar een beheerskader moeten afspreken en dat is niet altijd een en hetzelfde kader.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Kan de gedeputeerde bevestigen dat het niet ligt aan de hoeveelheid menskracht of aan de kwaliteit van de provincie maar aan de structuur waardoor niet duidelijk is wie precies verantwoordelijk is voor de rapportages en hoe dat is samengesteld en dat dit zal worden opgelost door middel van monitoring en control?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Een structuur laat zich altijd moeilijk aanspreken. Het is in alle opzichten mensenwerk. De eerste persoon die u mag aanspreken, mijnheer Van der Wel, die staat hier. Er zijn verzachtende omstandigheden te vinden – en zo interpreteer ik ook het nawoord – in het tempo en de haast, maar de professionaliteit waarover gesproken wordt betreft toch de kwaliteit van het werk dat wij hier doen. Structuur is mij te anoniem. Het is onze verantwoordelijkheid...

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Als de volgende bijeenkomst om één uur moet beginnen, dat gaat niet.

De **voorzitter**: Ik wilde net zeggen dat dit de laatste interruptie was die ik wil toestaan gelet op de tijd. Wij danken de Rekenkamer voor een buitengewoon goed rapport dat ons geholpen heeft om te leren. Ik heb op verschillende momenten van het debat gehoord dat die leerervaringen op een ander moment gestalte krijgen. Wij stemmen de volgende keer over dit besluit. Ik stel voor dat degenen die nog iets willen toevoegen ten finale dat dan doen in de vorm van een stemverklaring. Wij houden nu echt op. Ik deel u mee dat de griffier mij laat weten dat de themabijeenkomsten tien minuten later kunnen aanvangen en dat u dus iets meer ruimte hebt voor de lunch. Wij wisten dat dit een heel spannend avontuur zou worden als u én de vragen én de motie én het onderwerp wilde behandelen. Dat kon nauwelijks in een uur maar het is ons bijna gelukt. Ik sluit de vergadering en wens u een goede maaltijd.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Voordat u de vergadering sluit, ik heb nog een punt van orde met betrekking tot dit Statenvoorstel. Ik herinner mij ergens gelezen te hebben dat er normaal twee termijnen zijn voor de behandeling.

De **voorzitter**: Ja, dat kan, maar ik heb net het voorstel gedaan om de tweede termijn in de vorm van een stemverklaring te doen op het moment dat wij over het voorstel gaan stemmen. Wij kunnen nu niet echt verder. Als u wilt voorstellen om de tweede termijn in de volgende vergadering te doen, moet u daartoe nu een ordevoorstel doen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik doe het ordevoorstel om in de volgende vergadering de tweede termijn te doen.

De **voorzitter**: Oké, dan gaan wij nu stemmen over dit ordevoorstel.

In stemming komt het ordevoorstel

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Schoot** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor, niet omdat mijn fractie behoefte heeft aan een tweede termijn maar omdat wij in de Staten normaal gesproken altijd in twee termijnen spreken. Ik vind dat een fractie die dit wil, die mogelijkheid moet krijgen. Ik vind het een democratisch recht om een tweede termijn te hebben om te kunnen reageren op het antwoord van het college.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

Voorzitter. Ik wil erop wijzen dat het er nu op lijkt alsof een borreltje bij de Koningshoeven kennelijk de voorkeur geniet boven het behandelen van een tientallen miljoenen zwaar programma.

De **voorzitter**: Nee, het is een themabijeenkomst die om één uur begint.

De heer **Van den Berg** (PVV): Oké, dat ook maar tijdsdruk kan nooit een reden zijn om tientallen miljoenen zware programma's af te raffelen en dat gevoel krijg ik hier.

De **voorzitter**: Nee, helemaal niet. Uw voorstel is terecht en daarom stemmen wij erover.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de SP.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Voorzitter. Ook wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de SP en wij vinden het fijn als wij op tijd bij de borrel zijn.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Voor met dezelfde stemverklaring als de SP.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en het CDA tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

De beraadslaging is uitgesteld. De tweede termijn vindt plaats in de eerstvolgende Statenvergadering.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Ik sluit nu de vergadering en wens u nogmaals een fijne lunch.

De voorzitter sluit om 12.50 uur de vergadering.